

Ste. 23. Lete V. Lastniki in izdajatelji: Okrajni odbori SZDL Črnomelj, Kočevje in Novo mesto. — Izhaja vsak petek. — Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. — Poštni predal 33. — Telefon uredništva in uprave 127. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu 616-H-T-24. — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din. — Tiska Tiskarna »Slov. poročevalca« v Ljubljani.

Dolenjski list

Tednik okrajev

STUDIJSKA KNJIZNICA
NOVO MESTO

list

in Novo mesto

OD TEDNA DO TEDNA

Ko se je vrnil iz Grčije, je predsednik Tito v enem izmed pozdravnih govorov dejal: »Določeno, ki smo ga uresničili in ki bo kmalu popolnoma dovršeno tudi s formalno sklenitvijo zveze, ni koristno samo narodom na Balkanu, marveč je hkrati močan činitelj za ohranitev miru na svetu.« Tako uspešno opravišana pot je lahko v ponos vsej naši politiki, pomeni pomemben korak naprej v razvoju balkanskih držav in služi za zgled ostalemu svetu, ki ne najde pravega načina mednarodnega sodelovanja in sožitja. Zato ni prav nič čudno, če so že marsikje ugotovili, da je ideja o ustanovitvi posvetovalne balkanske skupščine mnogo obetajli primer za zainteresirane države, ki iščejo skupno pot evropskega sodelovanja. V Atenah so se grški in jugoslovanski državni in soglasju s turškimi predstavnikom domeni, da bodo vse tri države s posvetovalni urejale medsebojna vprašanja. Hkrati s bližnjim formalnim podpisom balkanske zveze na posvetovalni zunanji ministrov treh držav, začne že delovati novi demokratični organi, ki bodo še čvrstje povezali naše sodelovanje.

Letošnji gospodarski načrti Bele krajine

Po objavi zakona o družbenem planu republike Slovenije za leto 1954, ki predvideva pomoč v obliki investicijskih kreditov tudi gospodarsko pasivnim okrajem v Sloveniji, se je naš dopisnik pozanimal o porazdelitvi investicijskih kreditov Beli krajini pri predsedniku gospodarskega sveta OLO v Črnomlju tov. Niku Belopavliču. Postregel mu je s podatki, ki razčlenjujejo letošnji gospodarski perspektivo Bele krajine. Ljudska skupščina LRS je iz sklada za pomoč pasivnim okrajem dodelila črnomaljskemu okraju 416 milijonov dinarjev za gospodarske investicije. Ta številka dovolj jasno potrjuje, da v socialistični družbeni ureditvi Bela krajina ni pozabljena, ampak da gre do napori naše ljudske oblasti za tem, da bi nekoč pasivna in odmaknjena deželica med Gorjanci in Kolpo v našem gospodarskem razvoju ne zaostajala za drugimi okraji. Iz teh investicijskih kreditov, ki se bodo še v letošnjem letu izrabili za izboljšanje gospodarske ravni v Beli krajini, se bodo finančno napajala belekranjska gospodarska podjetja in industrijski objekti, obrestno mero in rok vračila pa bo določil okrajni ljudski odbor v Črnomlju. Predvideno pa je, da bodo v bodoče ostala vsa finančna sredstva v okraju, saj bodo industrijska in obrtna podjetja s poživljeno in modernizirano gospodarsko dejavnostjo lahko vračala investicijske kredite okraju v sklad okrajnih investicij. Pri pametnem gospodarstvu se bo torej investicijski sklad okraja iz leta v leto večal in ponovno služil v kreditne namene raznim podjetjem, ki jih bo okraj finančno podprl z novimi krediti.

Tov. Komisija se pogovorila o vseh aktualnih gospodarskih problemih Bele krajine, posveti pa je pozitivno odmeval tudi pri raznih gradbenih podjetjih, ki so pokazala veliko zainteresiranost za predvidene gradnje. O belekranjskem vodovodu je bilo v razdobju zadnjih štiridesetih letih že mnogo govora in pisanja. Kdor koli pozna vsaj v grobih obrisih gospodarsko sliko Bele krajine iz predvojnega časa, ve, da je bila oskrba belekranjskih vasi z vodo eden glavnih problemov Bele krajine, na katerega so v predvojni Jugoslaviji razni politični špekulanti ob volitvah in gradnji belekranjskega vodovoda so se vlekli iz leta v leto, od volitev do volitev, Bela krajina pa je imela v višje ležečih predelih, v vaseh, odmaknjenih od Kolpe in Lahinje, pogosto več vina kakor vode... Ta led je zdaj prebit. Projekti za gradnjo vodovoda so pripravljani, za študijsko raziskovanje kaptaž in zajetja izvirkov pa je določenih 11 milijonov din investicijskih kreditov. Zajete studence na Jamniku in Belega potoka pod Trdinovim vrhom na Gorjancih bo oskrbelo z zdravo pitno vodo vse vasi v metliškem sektorju, s povečano kapaciteto črnomaljskega vodovoda pa bo oskrbljena z vodo tudi Poljanska dolina. Poleg teh sredstev ima okraj Črnomelj tudi lastna sredstva za investicije, predvidena v letošnjem okrajnem proračunu.

Pomagajmo ponesrečencem v Celju in okolici!

Štrašna poveden, kakršne zgodovina še ne pomeni, je pretekli petek v Celju in okolici povzročila hudo razdejanje in veliko škodo. 31 ljudi je izgubilo življenje ali so poškodani, okrog 1400 družin pa je brez stanovanj in najosnovnejših sredstev za življenje. Skupna škoda je ocenjena na več deset milijard dinarjev. Delovni ljudje naše države, ki sočustvujejo s prizadetimi prebivalci mesta Celja in okolice, so takoj pričeli z nabiralo akcijo za pomoč ponesrečencem. Tudi okrajni odbor SZDL Novo mesto je skupno z okrajnim sindikalnim svetom, okrajnim odborom RK ter okrajnim ljudskim odborom dal pobudo za zbiranje denarja, obleke in drugih predmetov za te ponesrečence. Vsi navedeni forumi in organizacije pozivajo prebivalce, da se odzovejo tej človekoljubni akciji in darujejo po svojih močeh, ter tako pomagajo lajšati bedo in gorje, ki jo je povzročila nenadna vremenska katastrofa v Celju in okolici. Vsak dar je dobrodošel. Prispevke in darila bodo poleg navedenih organizacij sprejemali tudi vsi občinski odbori ter odbori množičnih organizacij. Pomagajmo bližnjemu v nesreči, pokažimo socialistično solidarnost s prizadetimi, darujmo vsak po svojih močeh!

Okrajni odbor SZDL Novo mesto

Prebivalci Kočevske bodo 22. julija vrnili obisk Belokranjcem

Tudi prebivalci Kočevske se že sedaj pripravljajo, da se v čimvečjem številu udeležijo osrednje slovenske proslave na dan 22. julija, ko bo 10-letnica prvega zasedanja SNOS v Črnomlju. Prebivalci Kočevske so v minulih vojni, kot najbližji sosedje, delili z Belokranjci vse dobro in zlo. Partizanski odbori in NOV na področju Kočevske in Bele krajine, v katerih so bili južni sinovi iz obeh predelov, so se skladno povezovali

med seboj in uničevali okupatorja. 22. julij — praznik Bele krajine je ravnotako praznik Kočevske, kakor je praznik vsega slovenskega ljudstva. Se vsem nam je živo v spominu 10-letnica Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju lani. Velika udeležba ljudi iz vse Slovenije, predvsem pa sosednjih Belokranjcev, je dokazala, kako našli ljudje slave zgodovinske obletnice. Belokranjci upravičeno pričakujejo, da jim bodo prebivalci Kočevske lanske obiske v Kočevju vrnili in isti ali pa še večji meri. Slovesnost v Črnomlju se hitro približuje. Zato pa naj še sedaj vse množične in družbene organizacije s propagando med članstvom store čimveč za udeležbo na partizanskem slavlju 22. julija v Črnomlju. Priprčani smo, da bo tudi tokrat partizanski kočevski okraj opravičil svoje ime.

Od 416 milijonov din za gospodarske investicije okrajna Črnomelj se je po posvetu na gospodarskem svetu OLO Črnomelj, da bi se proračunska sredstva in investicijski krediti smotno izrabili, spono razumno z republiško upravo investicijskih kreditov, za železo likavno v Črnomlju 90 milijonov, za Telekomunikacije v Semicu 41 milijonov, za rudnik Kanjarico 45 milijonov, za tovarno sadnih sokov in marmelade »Belsade« na Kanjarici 10 milijonov.

★ Iz Deskovce vasi, kjer se je pred 12. leti začel partizanski napad na italijanske posadke v Starom trgu ob Kolpi, je 1. junija prikorakala partizanska patrulja, naker se je začel občinski praznik obzime Stari trg. Občinski prazniki postajajo slavnostni dnevi spominov in obletnic naših zmag.

Artilerijci so se zbrali na Jami nad Dvorom

V soboto in nedeljo so praznovali na Dvoru in na Jami oficirji in borci I. slovenske artilerijske brigade 10. obletnico ustanovitve naše prve topničarske enote. Proslava se je začela v soboto zvečer s slavnostno akademijo v dvorani na Dvoru, na kateri je bil navzoč štab brigade, predsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič,

precej gostov in veliko število domačinov. Gostovalo je KD Dušan Jereb z gledališko orkestru, pevskim zborom in orkestrom. V nedeljo zjutraj so predstavniki brigade položili na grobove padlih borcev na dvorskem pokopališču vence, ob desetih pa se je na travniku nad Jami začela glavna slovesnost. Pred lepo pripravljeno slavnostno tribuno so se zbrali še živeči borci I. slovenske artilerijske brigade; prihiteli so iz vseh kajej Slovenije, pa tudi iz Beograda, Zagreba, Splita in drugih predelov domovine, da skupno z ljudstvom proslavijo znamenito obletnico. Med gosti so bili sekretar OK ZKS Novo mesto Franc Pirkovič, sekretar OZ ZKS Črnomelj Martin Zugelj, predsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič, predsednik okr. odbora SZDL Krško Lovre Colarič, predsednik okr. odbora ZB Novo mesto Maks Vale in drugi. Slovesno zborovanje se je začelo s sprejemom raporta, ki ga je pred zbrano brigado sprejel polkovnik Miha Mišič. V imenu Zveze borcev in organizacij je zbrane pozdravil Jože Gosenc, naker je o slavnosti zgodovini brigade, njenih bojev in uspešnih govoril njen prvi komandant polkovnik Miha Mišič. Z enominutnim molkom je množica borcev in ljudstva počastila spomin pad-

za investicije in v prisotnosti ing. Brileja, projektanti in predstavniki gradbenih podjetij »Pionir« ter okrajnega gradbenega podjetja v Črnomlju, določilo za tovarno učil v Črnomlju 110 milijonov in za podjetje »Marmor« v Gradcu 20 milijonov in za gradnjo belekranjskega vodovoda 100 milijonov. Posvetu gospodarskih strokovnjakov je sledil tudi pregled vseh navedenih objek-

Mladina, vključi se v obrt in industrijo!

V naši državi ima mladina neomejene možnosti izobrazbe, tako v vsakovrstnih šolah, kot v obrtnih in industrijskih pogojih. Naglo razvijajoča se industrija in ocelotno socialistično gospodarstvo potrebuje iz leta v leto več strokovnjakov vseh strok. Vsakomur, ki ima voljo in željo, da se izobrazbi v eni ali drugi stroki, je to omogočeno. Socialistična družba zlasti skrbi za izobrazbo otrok padlih borcev in otrok iz NOB, eno in dvostranskih sirot, ter jim omogoča v okviru razpoložljivih sredstev potrebno izobrazbo. Skrb za te otroke in otroke socialno ogroženih staršev je vsako leto večja.

ve za vključitev mladine v obrt in industrijo. Obenem s prijavitvami je treba predlagati tudi prošnje za štipendije. Za otroke, ki so že v šolah pa je treba skrbeti, da bodo šolo nadaljevali. Občinski ljudski odbori naj poskrbijo, da bodo o možnosti vključitve mladine v uk v obrt in industrijo seznanjeni vsi prebivalci.

Vreme

za čas od 11. do 20. junija. V drugi polovici drugega tedna (t. j. okrog 18. junija) bo deževalo, ostale dni bo lepo vreme, ki ga bodo pokvarile le tu in tam kratkotrajne nevihte.

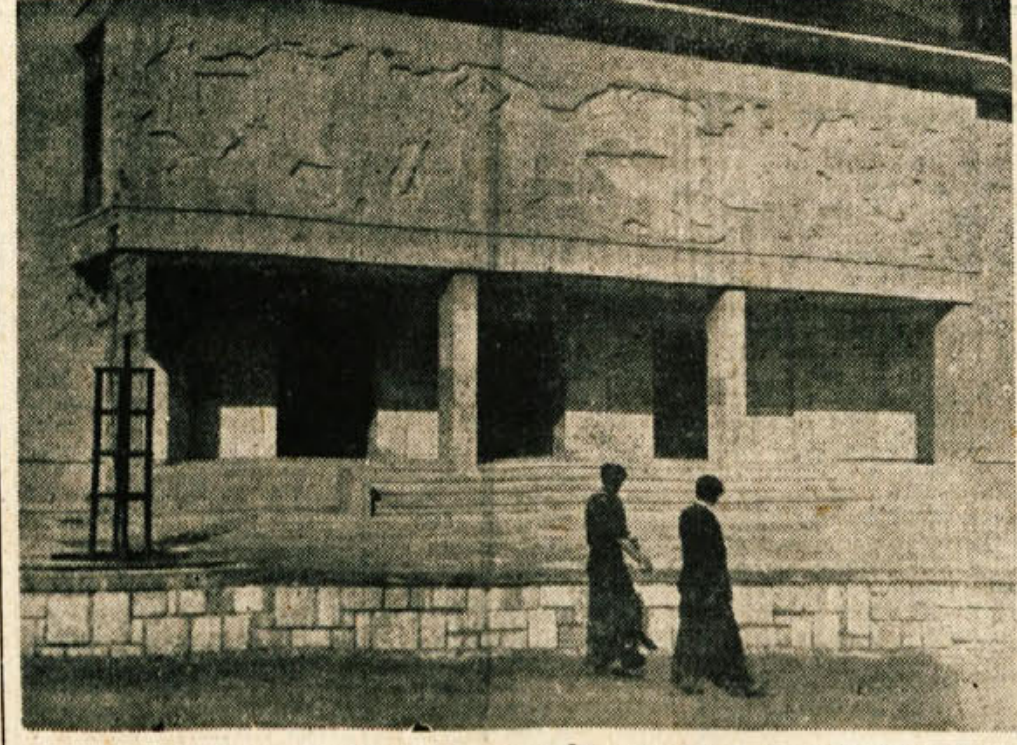
Okrajni odbor Zveze borcev novomeškega okraja je v zadnjem času zbral podatke o potrebi vajencev v obrti in in-

40 litrov vode na kvadratni meter

Vse kaže, da se hoče letošnja pomlad »proslaviti« na prav poseben način. V prvih dneh junija smo lahko videli še posameznike v zimskih plaščih, z dežniki v rokah pa skoraj vsak dan. Neprestano deževje ovira dela na polju, marsikje pa je tudi že škodovalo rasti. Posebno hudi nalivi so bili v petek 4. junija popoldne, zvečer in ponoči. Iz grozečih, temnih oblakov nad Suho krajino in Stražo se je užigal blisk za bliskom, naker se je vsula ploha, kakršne posebno v strašni okolici ljudi zlepa ne pomnijo. Med neurjem je padala toča in prizdejala v občini Straža in Prečna precej škode.

Vsem organizacijam Rdečega križa

Okrajni odbor Rdečega križa v Novem mestu poziva občinske in vaške odbore RK, da takoj začne z zbiralo akcijo za poplavljenca celjskega, šoštanjskega in krškega okraja, ki jih je zadela huda katastrofa. Dvakrat da, kdor hitro da! Okrajni odbor RK Novo mesto

Pogled na obnovljeni Prosvetni dom v Črnomlju, kjer bodo ob letošnjem Dnevu vstaje velike slovesnosti in proslava 10. obletnice prvega zasedanja SNOS. Na nadvhodno steno glavnega pročelja doma je akadem. kipar Jakob Savinšek vklesal dogodke iz NOB.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR ZAGRADEC

Del. šte. 160/2-54
16. julija 1942 je partizanska enota pod vodstvom tovariša Dakija napadla italijanske fašiste, ki so trikrat tedensko hodili iz postojanke Zagradec v Krško vas pri Krki po hrano in pošto. Pri tem, zelo dobro uspelem napadu, so partizani zadali okupatorju težak udarec, saj je bilo ubitih in ranjenih okrog 100 fašistov, partizani pa so izgubili le 2 borca in eno borko. Ker se ljudje te uspele borbe prav dobro spominjajo, posebno še zaradi tega, ker so se v borbi izkazali predvsem borci iz občine Zagradec, je občinski ljudski odbor Zagradec na svoji 12. seji dne 30. aprila 1954 na podlagi 1. odstavka 15. čl. in 2. točke 50. čl. št. 19-88/52 in na podlagi predloga občinskega odbora št. 19-88/52 in na podlagi predloga občinskega odbora Zveze borcev izdal naslednji

ODLOK:
1. člen
16. (šestnajsti) julij se proglašajo za občinski praznik občine Zagradec.
2. člen
Ta odlok velja od dneva objave v Dolenjskem listu.
Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Zagradec, 30. IV. 1954.
Predsednik občinskega LO: Lojze Orel, s. r.

Jurjevčani gradijo gasilski dom

V začetku leta smo v našem listu že poročali, da se Jurjevčani pripravljajo na gradnjo gasilskega doma v Jurjevi. Gradbeni odbor, katerega načelnik je agliti in iznajdnj predsednik Karol Pogacnik, je že spravljal gradnjo v gradbenem materialu. Gradnja gasilskega doma bo po predračunu stala 2.160.000 din. Dom bo v surovem stanju še letos dograjen. O. K.

FOX daje čevljem bleisk in jih konzervira

Poletno škropljenje sadnega drevoja

Zakaj pa spet to? Kaj ni dovolj, da sem poškrpil proti koncu zime? Tako se sprašuje marsikateri naš sadjar, ko mu svetujemo, da je za njegovo okuženo sadno drevje potrebno še poletno škropljenje, če hoče imeti lep in zdrav sad.

Naše sadno drevje ne uničuje le ameriški kapar, ki je najhujši škodljivec in grobar našega sadjarstva, temveč imamo še rajde raznih golazni, ki povzročajo veliko škodo našemu gospodarstvu, saj nam odesejo v Sloveniji nad 50 odstotkov celokupnega sadnega pridelka. Vse te najrazličnejše škodljivce in boleznij pa uničimo samo z rednim in temeljitim škropljenjem sadnega drevoja. Naj na tem mestu izrazim vse priznanje našim sadjarjem, ki so sledili našim pozivom na številnih zimskih predavanjih in tečajih ter prvič letos posvetili sadnemu drevju doležno pozornost s tem, da so ga očistili in marsikje dobro poškrpili. Led je prebit in prepričan sem, smo na poti, da rešimo naše sadjarstvo. Povsod, kjer je bilo delo pravilno opravljeno, uspehi niso izostali. Kljub izgledom slabe sadne letine, ki ji bodo vzrok nesrečne vremenske razmere v letošnji pomladi, pozivam sadjarje, da ne vržejo puške v koruzo. Se so pred nami leta in leta, ko nam bo sadno drevje z vsjo hvalečnostjo bogato povrnilo naš trud in naše stroške, samo da smo ga ohranili pri življenju.

Kaj smo dosegli z zimskim škropljenjem? Uničili smo celo vrsto raznih škodljivcev, ki so prezimovali na sadnem drevju, tako ameriškega kaparja, razne druge čitaste uši, jajčeca listnih in krvavih uši, zimskega pedica, jajčeca raznih bolšic, moljev, prstičnarjev in listnih stenic itd. Prav tako smo omejili razne glivične bolezni ter očistili drevje mahu in stare skorje. Danes vidimo, da ima škropljeno drevje boljše rast, brsti so se lepo razvili, četudi z zamudo vsled slabega vremena, listje je zdravo in veliko, sad bo pa, četudi letos bolj redek, lep in enakomerno razvit. Za zimsko škropljenje smo uporabljali rumeno škropivo »Rumesan«. To je pravzaprav strup ne samo za razne škodljivce sadnega drevoja, temveč tudi za ljudi in živali. Lahko pa smo se prepričali, da nam ni nevaren, če z njim pravilno in previdno ravnamo. Travo smo sicer tu pa tam pod sadnim drevjem malo osmordili, vendar se je kmalu popravila. Naj tu opozorim naše sadjarje, da je izsušen »Rumesan« v odprtih posodah vnetljiv. Če vam ga je kaj ostalo, ga morate shraniti v zaprtih posodah in hladnih in zaklenjenih prostorih (kletih).

Važno dopolnilo zimskega škropljenja je pa letno škropljenje, ki naj bi ga opravili vsako leto. Za zimsko škropljenje se namreč priporoča, da ga izvršimo na primer 2 leti zaporedoma, potem pa za kakih dve leti prenehamo, ker bi lahko vsakoletno zimsko škropljenje, posebno pri jablanah, tekem časa pokazalo tudi neugodne posledice. Poletno škropljenje je posebno koristno v deževnih letih, ko gospodarji po naših sadovnjakih skrlep ali krastovost (fuzikladij). Zaradi te bolezni odpadla listje, plodovi pa ostanejo nerazviti in radi gnijejo že na drevesu. Dalje lahko z letnim škropljenjem preprečimo črvihost in seveda tudi ličinke ameriškega kaparja. Skropimo pravzaprav že pred cvetenjem in po cvetju. Med cvetenjem seveda ne smemo, ker bi uničili čebelice, ki pri oplenjevanju silno koristijo. Skrup lahko zatiramo še po cvetju, ko smo travo tudi že

pokosili. S škropljenjem v začetku junija zanesljivo uničimo jabolčnega zavijača, ki povzroča črvihost ter ličinke ameriškega kaparja. S tem, da uničimo prvi zarod ličink ameriškega kaparja, preprečimo, da se ne more preko poletja namnožiti.

Za letošnje pripravimo, da se po možnosti opravi prvo poletno škropljenje v začetku junija in drugo proti koncu junija. S tem drugim škropljenjem obvarujemo pozno jesensko in zimsko sadje pred novimi okužbami s škrlupom v avgustu in septembru ter povečamo trpežnost sadja v shrambah. S čim škropimo? Za prvo škropljenje priporočamo naslednja škropiva: 2% žvepleno apno, brozgo ali 0,5 odstotno bordsko brozgo ali bakreno apno z dodatkom 0,4% svinčenega arzenata ali

0,05 odstotkov fosforna. Tega poslednjega priporočamo posebno tam, kjer je kapar močno razširjen. Z istimi škropivi naj se izvrši tudi drugo škropljenje, toda brez dodatka arzenata. Pri poletnih škropljenjih z bordsko brozgo (to je škropivo, ki ga uporabljamo za vinograde proti peronospori) in z bakrenim apnom opozarjamo sadjarje, da so za baker zelo občutljive naslednje sorte: boskopski kosmač, beličnik, londonjski peping, carjevič, ontario, dolenska voščenska, zeleni ščetinec, bobovec ter še nekateri druge, dočim so za baker manj občutljive: kanadska baumanova reneta, zlata parmena, kripepecelj, jonatan, mošancelj, tafelček in druge. Zato bomo za prvo skupino sort raje uporabljali žvepleno-apno brozgo. Posebno je

nevarno za občutljive sorte uporabljati bakreno škropivo v deževnih dneh. Nasprotno pa lahko povzročimo opekline, če uporabljamo žvepleno-apno brozgo v vročih in polkadanskih urah. Za poletna škropljenja moramo uporabljati škropilnice z močnim pritiskom in finimi razpršilniki. Proti listnim ušem uporabljamo 0,5% nikotinol. Ko boš, dragi sadjar, tole čital, boš sam pri sebi modroval: Letos ne bo sadja, pa mi vsega tega ne bo treba storiti! Tudi letos! Tudi letos se bodo na našem sadnem drevju množili škodljivci in boleznij, ki bodo slabili drevje in to se bo poznalo v prihodnjem letu. Uspeh v našem sadjarstvu bo dosežen le tedaj, če bo naše delo temeljito in vztrajno!

Ing. Lojze Hrček

Ali so v socialistični državi take stvari dopustne?

V zadnjih dneh je bilo med Sodranci veliko negotovanja. Zakaj je šlo? Kolektiv Lesno strugarskega podjetja Sodranci je ostal brez nočnega čuvaja. Za izpraznjeno mesto nočnega čuvaja je bil potegoval 6 prosilcev. Kolektiv se je odločil za P. V. iz Zamosteca, o katerem bomo povedali v našem članku še nekaj več, ki je iz socialnih razlogov najbolj upravičen, da pride do kruha. Kolektiv je sklepal, drugi so pa odločili. Na pritisk Kočevja — Ukrajne inšpekcije dela (vsaj tako so izjavili člani delovnega kolektiva), so morali namestiti za službo nočnega čuvaja J. V. iz Sodražice. J. V. živi v skupnosti z materjo, bratom in dvema sestrami. Imajo posestvo, delavnico s stroji in sploh dobro uspevajičim gospodarstvom. J. V. je bil do lani v službenem razmerju s KZ Sodražica, tako da je s svojimi stroji po pogodbi, ki ga je vezala z zadrugo, izdeloval za zadrugo določene količine lesnih izdelkov. Po reorganizaciji je delovno razmerje med njim in zadrugo prenehalo, prav tedaj pa je J. V. nastopil bolniški dopust, ki je trajal do sredi zime.

Za namestitev J. V. kot nočnega čuvaja se je odločno postavila, kot smo že omenili, Ukrajna inšpekcija dela. Ti so celo izjavili zastopniku kolektiva prizadetega podjetja: »Če ne zapustite tov. J. V., vam v bodoče ne bomo izdali nobenega nakazila za nove zaposlitve delavcev v vašem podjetju.« Sam J. V. je na gasilskem sestanku v Sodražici dejal, da ne prevzame funkcije poveljnika gasilcev, če ne bo dobil zagotovila, da bo dobil mesto čuvaja pri podjetju. Kot je slišati, so pritisnili tudi neki prijatelji J. V. iz Ljubljane na Okrajno

inšpekcijo dela, da mora omejenega človeka na vsak način zaposliti. Za kaj gre vse skupaj? Odrekli pravico kolektivna, da sam odloča o svojih stvareh, ki se tičejo samo njega, in mu vsiljivati voljo močnejšega. Člani množičnih organizacij v Sodražici so ta primer na skupnem sestanku obsojili, še bolj pa kolektiv sam, ki mora sedaj imeti v službi človeka, ki je sprejet proti njihovi volji.

Kolektiv Lesno strugarskega obrata se je odločil za namestitev P. V. iz človekoljubnih razlogov. P. V. je živel 19 let v Franciji. Leta 1946 se je odzval klicu domovine ter se z ženo in dvema otrokoma naselil v vasi Zamostec. Čez nekaj mesece se je zaposlil v privatnem obratu Janeza Pakiča. Pri Pakiču ni veljal 8 urn, ampak 10 urn delavnica, z dnevnico plačo 100 din, poleg tega pa še hrano: zajtrk, malico dopoldan in popoldan ter kosilo, kadar je pa delal čez uro je dobil še večerjo, nadure pa so bile plačane po 20 din za uro. Pripomniti moramo, da je imel Pakič svoje delavce socialno zavarovane. P. V. je delal pri Pakiču vse do sredi lanskega leta, seveda ob nespremenjeni plači, ki je zbolel. Sel je v bolnico, kjer je imel operacijo na želodcu, katerega so mu skrajšali za polovico. V bolnišnem stanju je bil vse do aprila letos. Se med okrevanjem mu je njegov delodajalec Pakič večkrat dal ustmeno odpoved, češ da ga ne bo mogel vstela posledice, ki mu jih je pustila bolezen, več koristno uporabiti pri delu ter naj si zato poišče službo sam kjer ve in zna. Pravi vzrok odpovedi P. V. pa je v tem, in to mu je Pakič tudi v zobe povedal, da takega delav-

ca, ki ne hodi k maši in spovedi ne mara, pa tudi če mu dela zastoj. Tovariš P. V., ki živi v najestnem stanovanju in nima nikakega premoženja, je ostal brez dela, čeprav je za lažje delo še vedno sposoben. Zaposlitev v Sodražici mu je odjedel v uvodu omenjeni J. V. in njegovi pokrovitelji. Ker ne hodi k maši pa je bil odpuščen z dela pri vernemu Pakiču. Ali so taki primeri dopustni v socialistični Jugoslaviji?

O. K.

Z vestnim delom bomo zmanjšali obratne nezgode

Da bi bilo delo pri preprečevanju obratnih nezgod bolj uspešno, smo ustanovili pri Zavodu za soc. zavarovanje koordinacijski odbor za preprečevanje nezgod. Naloga tega odbora je, stroje in obratna napravila in obolenja ter poškodb, da se nezgode in obolenja zmanjšajo na minimum. Odbor bo nudil konkretno pomoč komisijam za hig. tehnično zaščito, ki so jih formalni delavski svetovi podjetij.

Koordinacijski odbor je na svoji seji ugotovil, da je vedno največ nezgod pri nekvadriranih delavcih. Večkrat je kriv obratne nezgode delavci, ki so jih zaradi nepravilnih ugotovitev. Večkrat je treba iskati krivdo pri odgovornih voditeljih podjetja in raznih oddelkih, ki so odgovorni za tehnično zaščito strojev in za dobro in primerno ureditev delovnih prostorov po splošnem pravilniku o higiensko-tehnični zaščiti pri delu. Vsekakor je treba iskati pri delu. Vsekakor je treba iskati pri delu. Vsekakor je treba iskati pri delu.

V prvih 4 mesecih letošnjega leta je bilo v našem okraju 207 obratnih nezgod, zaradi česar je bilo izgubljenih 3140 delovnih dni, in 72 neželjenih delovnih dni. Pri obratnih nezgodah so še vedno na prvem mestu gradbena podjetja in lozna industrija. Ka kakšna ogromna izguba nastane pri narodnem dohodku zaradi obratnih nezgod? Poleg tega pa nezgode vplivajo na plačilni fond delavcev. V mesecu aprilu je okrajna inšpekcija dela s pomočjo republiške inšpekcije dela predvajala film o tehnični zaščiti pri delu v devetih krajiš našega okraja. Da bi zajeli vsaj glavni del delavstva in vodstva podjetij, smo predvajali ta film v naslednjih krajih, oz. podjetjih: v Novem mestu v Tovarni lesnih izdelkov in v Sindikalnem domu (za obrtna

Z mestne konference ZKS v Novem mestu

V četrtek 3. junija zvečer je bila v Domu JLA mestna konferenca ZKS, na kateri so komunisti Novega mesta poročali o III. kongresu ZKS delegati Franc Pirkovič, Miha Počrvina, Ema Musar in Jože Plavec. O pomenu kongresa za nadaljnje delo in izvrševanje nalog komunistov v socialistični graditvi je govoril sekretar Okrajnega komiteta ZKS za novomeški okraj — Franc Pirkovič. Poudaril je, da je kongres dal komunistom praktične napotke, kako naj delajo v naši družbeni stvarnosti. Bistvo teh nalog je v izveščkih, ki so jih dale kongresu tri komisije, in v referatu tovariša Mihe Marinka. Delegat Miha Počrvina je go-

voril nato o problemih družbenega samoupravljanja opozoril je na vlogo sindikatov v Novem mestu. Komunisti Novega mesta so se marsikje preveč zapirli med tesse svoločne kolektiva in ne vidijo potreb širše okolice oz. zanej marjajo probleme, ki zadevajo vse mesto in njegovo družbeno življenje.

O prenašanju naprednih idej in vzgoji delavskih množic je govorila Ema Musar. Idejni boj v našem času in nove naloge, ki nam jih ta boj postavlja, zahtevajo od komunistov aktivno udeležbo v množičnem kulturno-prosvetnem delu. Zastopavanje Svoboda, zlasti v Novem mestu, kaže da komunisti še niso

razumeli pomena delavskega prosvetnega društva. Delo sindikatov, odkoder prihajajo v Zvezo komunistov nove kadri, zahteva predvsem jasne vesti in prepričanosti v komunističnih samih. Tovarišica Murarjeva je opozorila tudi na vlogo komunistov v graditvi komunne. — O sistemu dela v organizacijah Zveze komunistov je razpravljaj delegat Jože Plavec in poudaril pomen vsakodnevnega političnega dela med množicami. Gre za nenehno tolmačenje naše zunanje in notranje politike. Politična situacija v Jugoslaviji je danes boljše kakor kdajkoli prej. Opozoril je tudi na vlogo sekretariatov v osnovnih organizacijah ZK.

Množično praznovanje na Mirni

Ceprav je bilo 6. junija veliko prireditve po vsej Dolenjski, je bila udeležba na praznovanju občinskega praznika na Mirni izredno velika. Svečani del praznovanja se je pričel že v soboto zvečer s številnimi kresovi po vsej občini in slavnostno akademijo na Mirni, ki je bila po vsebini in udeležbi ena najboljših, kar jih je bilo kdaj v tem kraju.

V nedeljo 6. junija zgodaj zjutraj so tamburaši gasilске čete zbudili Mirenčane. Kmalu nato so obvezniki predvojaške vzgoje ob sodelovanju članov ZB izvedli namiljen napad na železniško postajo, obenem pa so z bombami »za-

svojci padli in mladina zasuli grob z vencji in cvetjem. V navdušenih besedah se je ob grobu spomnil vsah žrtve NOB in njihovega doprinosa za našo svobodo predsednik sveta za prosveto in kulturo pri OLO, Vladimir Berce.

Gasilci v uniformah in z zastavami, obvezniki predvojaške vzgoje, člani mobilnih enot PAZ ter veliko število prebivalcev je na postaji pričakalo goste, med katerimi je bilo zlasti veliko telovadk in telovadcev društva Partizan, ki so pozneje nastopili. Od postaje se je razvila dolga povorka na skupni grob padlih borcev na Roje pri Mirni, kjer so zastopniki organizacij ter

svetovki se je odpravil na praznovanje. Vsega je bilo 500 ljudi.

Takoj po svečanosti ob grobu padlih borcev se je pričel telovadni mnogoboj devetih društev Partizan. To je bilo okrajno prvenstveno tekmovanje v mnogoboju in obenem izborno tekmovanje za republiški nastop v Ljubljani. Popoldne ob treh je bil telovadni nastop, ki je navzlic slabemu vremenu prav dobro uspel.

Letošnji gospodarski načrti Bele krajine

(Nadaljevanje s 1. strani)

Z ureditvijo gostišča v Semčini in zgrajitvijo Planinskega doma na Mirni gori bo Bela krajina prispevala svoj delež tudi za povzdigo gostinstva in turizma.

Izven tega plana je doložen kredit za zgraditev nove šole na Vinici v znesku 20 milijonov in za dokončano zgraditev Dijaškega doma v Črnomlju 48 milijonov, kar se bo v obliki dotacij subvencioniralo iz republiškega proračuna.

Dijaški dom v Metliki je pravkar dograjen, ureditve trga pred metliškim gradom pa bo zahtevala še približno 1,5 milijonov kreditov.

Z mladinske konference v Črnomlju

Preteklo soboto je bila mestna mladinska konferenca v Črnomlju, ki je pokazala, da mladinci le konferenca niso vzeli resno, saj jih je prišlo le okoli sto. Iz prvega sektorja, ki ima 40 aktivnih članov, pa so prišli le trije mladinci.

Iz poročil je razvidno aktivno delo le na gimnazijskem sektorju, kjer deluje pri kulturno-prosvetnem delu in v fizikaturi okoli 60 članov mladine. Proslava v čast prvega mladinskega voditelja v Črnomlju Ive Lole-Ribarija ni bila vrsta resno, ar je velika arnosta za mladinski komite. »Veseli teater«, ki je bil ustanovljen na pobudo nekaterih mladincev, ni imel na sporedu nobene resne igre, je pa privlačil mladino k delu, v čemur je le napredek. Za sledeči nastop so dobili boljši program. Agitacije za čim boljše udeležbo na volitvah po vaseh so se udeležili le gimnazijci.

III. aktiv v Črnomlju ni imel prostora za sestanke, zaradi česar je bil seveda slab uspeh. Tudi za fitovo štafeto ni bilo dovolj mladincev mešnih aktivov, tako da so morali gimnazijci teči tudi po kilometre.

Pomudimo se nekoliko še pri elektrifikaciji Bele krajine, ki se bliža uspešnemu zaključku na semiškem in metliškem sektorju. Črnošnje, Bojanja vas in Krašnji vrh se pravkar elektrificirajo, ostalo bo le še mali zaselek Male Lešče, ki pa bo v najkrajšem času elektrificiran skupaj z občino Radatoviči. Glavna skrb bo še v letošnjem letu posvečena elektrifikaciji doline Kolpe, Adlešičev, Preloke, Dragutusa in Starega trga. Čb bodo na razpolago sredstva, bo elektrifikacija v pretežni meri zaključena že v letošnjem letu, prihajajo leto pa bo skrb gospodarskega sveta pri okrajnem ljudskem odboru

posvečena oskrbi Bele krajine z industrijskimi vodi.

Načrti so torej lepi, finančna sredstva so na razpolago in dela je na pretek za vse priidne roke. Ljudstvo nekoč zapuščen in gospodarsko postavljen Bele krajine pozdravlja skrb naše ljudske oblasti za gospodarski in kulturni napredek svoje ožje domovine. S svojim delom pa bo potrdilo, da zna ceniti prizadevanje okrajnega gospodarskega sveta in njegovega predsednika tovariša Nika Belopavličiča za napredek okraja.

Dolenjsko obrtništvo ne zaostaja

Dolenjsko obrtništvo se prav krepko razvija in tudi njegov doprinos skupnosti ni ravno majhen. 215 milijonov 70 tisoč dinarjev družbenega proizvoda, ki ga je v lanskem letu storilo obrtništvo novomeškega okraja, je kar čedna številka. Novomeški okraj šteje danes 642 obrtnih obratov s 1774 vključenimi obrtnimi ljudmi. Vsteti so tudi vajenci, 430 po številu. Ceravno niso delovna sila, so mnogo pripomogli pri ustvarjanju navedenega družbenega proizvoda. Državnih obratov je 62. Ta sektor zaposluje 69 mojstrov, 177 kval. delavcev, 34 priučeni, 94 nekvalificiranih in 35 administrativcev. Skupaj 340 delovnih ljudi. Zadržni sektor pa ima 22 obratov, zaposluje pa 21 mojstrov, 49 kval. delavcev, 8 priučeni, 8 nekval. in 8 administrativcev, skupaj 94 ljudi. Zelo šibek je družbeni sektor, ki ima le 1 obrtni obrat, ki pa zaposluje 6 mojstrov, 14 kval. del., 1 priučenega, 10 nekval. in 4

milijonov 169.000 din, torej za 12 odstotkov več od lani. Za razvoj obrtništva soc. sektorja je predvideno po planu 9 milijonov 50.000 dinarjev. V lanskem letu so med obrtništvo novomeškega okraja nastale razne spremembe. Obrtna oblast je izdala soc. sektorju 10, privatnemu pa 39 obrtnih dovoljenj. Kljub temu, da je 22 priv. obrtnikov prenehalo z delom in vrnilo obrtna dovoljenja in je obrtna oblast ukinila 11 obrtnih obratov v priv. sektorju (zage veneceljank), padec obratov vendar ni velik. Veliko preglednice delajo legalnemu obrtništvo vseh sektorjev šušmarji, zlasti v šiviljski stroki, deloma tudi v čevljarstvu. Največja žarišča šušmarstva so v Suhi krajini in šentjernejski, oziroma šmarješki kotlini. Kljub preganjanju se šušmarstvo vedno močneje razrača in resno grozi legalnemu obrtništvo. Kaže, da tega zla

ne bo mogoče zatreti prej, dokler se tega ne bodo z vsjo resnostjo lotili tudi prizadeti občinski odbori in krajevne postaje ljudske milice. Dosedanja kazni so absolutno premale in jih vsak šušmar lahko plača. To šušmarstva še ne bo zatrl. Prav tako tudi ne lizke obdavčitve. Če pa bi LO šušmarje obdavčilo neprimerno višje kot legalnega delavca, poleg tega pa ga še prijavili v najstrožje kaznovanje, bi se uspeh kmalu pokazal. Toda žal imamo precej primerov, ko prav ljudski odbori nekako umetno prikrivajo svoje šušmarje ali jih celo podpirajo v njihovem delu. Zelo nazoren primer je občinski odbor Otobec ob Krki. Tam je 12 zelo vidnih nelegalnih šivilj, katere je obrtna zbornica v Novem mestu že parkrat prijavila in nanje opozorila tudi tamnošnji ljudski odbor, vendar brez uspeha. Namesto skupnega sodelovanja z zbornico, kjer bi se moglo reševati še polno drugih obrtniških vprašanj, je tamnošnji obč. ljudski odbor mnenja, da nima z zbornico ničesar skupnega. Podoben primer je tudi v občini Gotna vas, kjer

SOLEA
krema za nego kože:
vas pomlajuje in polepša, hrani vašo kožo in ji daje elastičnost ter zdrav izraz

še tudi niso ničesar pokrenili proti petim zelo vidnim šušmarjem krojačem, ki so dobesedno zadržali edinega legalnega krojačca, da si je moral polskati drugače za zaposlitev. Enakih primerov je veliko tudi v Suhi krajini, kjer so napovedali šušmariki, ki je opravila mojstrski izpit, in ki prej niti ni plačevala davkov, da jo bodo sedaj, ko ima pravico delatis, visoko obdavčili. To so kaj čudni pojmi o obrtništvo. Proti taki malomarnosti in proti takemu pojmovanju in s tem v zvezi spregnanju šušmarjev, je zbornica toliko kot brez moči, pa če se še tako trudi.

Zelo važno vprašanje so vajenci in obrtni naraščaj sploh. Obrtna zbornica v Novem mestu je lansko leto na novo vključila 38 vajencev v obrate druž. sektorja, 11 v obrate združenskega sektorja, 3 v družbeni sektor in 100 vajencev v zasebni sektor obrtništva. Skupaj torej 130 vajencev. Zbornica si je zelo prizadevala vključiti v uk več partizanskih vojnih sirot, kar se ji pa ni posrečilo. Prav tako tudi ni bila zbornica v stanu dati obljubljene podpo-

re Vajenski šoli, Rdečemu križu in Društvu prijateljev mladine, ki se vsi tudi mnogo trudijo za vajensko mladino in jo podpirajo. Vseled nerednega dotoka članarje in nekaterih podražitel zbornica te naloge ni mogla izpolniti. S tem pa seveda da ni rečeno, da zbornica ne bi bila posvečala temu vprašanju vse pažnje. Redno je spremljala vse delo mladine. Zaradi tega je bila zbornica v tesni zvezi z novomeško in šentjernejsko vajensko šolo. Uspejo ji je, da so bili organizirani roditeljski sestanki na šolah, ki so pokazali sicer precej žalostno sliko, pokazali pa tudi, kje je treba v bodoče stvar zagrabiti. Največjo krivdo za vse neuspehe med vajenci nosijo starši sami, ker se premalo brigajo za otrokov napredek, tako v šoli kot v delavnici.

(Nadaljevanje prihodnjic)

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

Okrajno prvenstvo v ljudskem mnogoboju na Mirni

Na igriščih pred telovadnim domom na Mirni se je v nedeljo popoldne zbralo 11 tekmovalnih vrst k tekmovalni v ljudskem mnogoboju. Svoje tekmovalce so poslala društva Novo mesto, Trebnje, Mirna, Vavta vas, Mokronog, Mirna peč, Dol. Toplice, Žužemberk in Sentejerna. Tekmovalci se nista udeležili društvi v Otočcu in Smarjetu.

V III. razredu je tekmovalo 9 vrst mladink in ena vrsta mladincev, v II. razredu pa samo ena vrsta mladink. Pri ostalih razredih ni bilo tek-

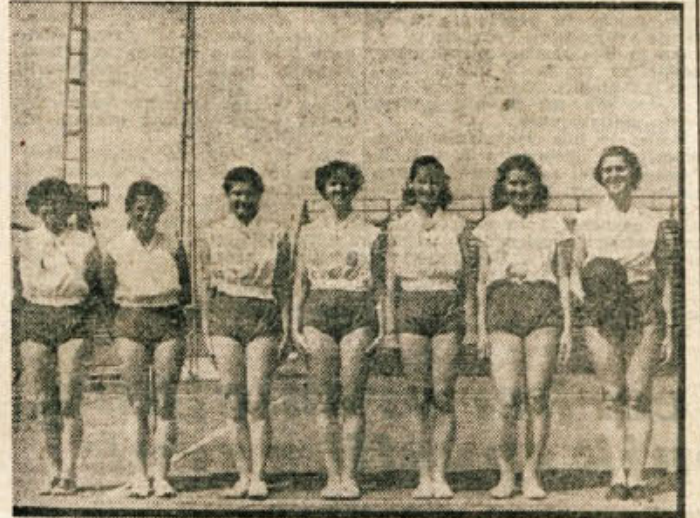
ki je kljub skrajno slabim pogojem z iznajdljivostjo in poizrtvovalnostjo nadoknadilo pomanjkanje orodja in naprav. Tako je vrsti za drugo služila vodovodna cev, jamo za skoke pa so tekmovalke pripravile same. Res hvalevreden primer! Kot tretja se je plasirala vrsta iz Mokronoga, ki je dala tudi najboljšo posameznico Drakserko Gzdana. Slede Mirna peč, Mirna, Dol. Toplice, Žužemberk, Sentejerna in Novo mesto.

V II. razredu mladink in v III. razredu mladincev sta

Posameznice:
1. Drakserko Gzdana (Mokronog) 73,3 točke; 2. Germovšek Mija (Trebnje) 73,1; 3. Bončina Irena (Trebnje) 71,1.

Po končanem prvenstvu v ljudskem mnogoboju in razglasitvi rezultatov tekmovalnic bi se imela popoldne vršiti skušnjava za telovadni nastop. Nenadna ploha je to preprečila. Kljub temu pa se stop, v katerem je nad 250 tekmovalcev in telovad izvedlo napovedani program, ki je obsegal 10 toč prostih vaj in orodne telovadbe. Z izvedbo moramo biti še kar zadovoljni, vendar se homo morali sčasoma postaviti na bolj kritično stališče, zlasti glede izvajanja redovnih in prostih vaj. V vajah na orodju so nastopili mladinci na bradlji, članice in mladinke pa na dvojniški bradlji. Nekatere izvedbe so bile na zavidljivi višini, posebno se je izkazala reprezentantka je nekaj kasneje pričel nastvličičeva.

Za izvedbo vsega tekmovalnja in nastopa ima največ zaslug okrajni načelnik prof. Smrdu Milan. Kot sodniki so sodelovali prof. Smrdu Nuša, prof. Jankovič Vlada, prof. Dobovšek Marjan, prof. Bukovec Nace, Colarič Franc, prof. Glonar Jože, Porenta Viktor in Rodič Vinko, ki so pripomogli, da je tekmovalce neovirano potekalo. Posebej je bil treba pohvaliti društvene vodnike, ki so ob pomoči okrajnega načelnika in instruktorjev pripravili svoje vrste na tekmovalne v ljudskem mnogoboju.

Učiteljice iz Novoga mesta, ki so na republikanskem prvenstvu srednjih šol LRS v odbojki dosegle 5. mesto. Od leve proti desni stojijo: Vida Turk, Majda Ruzjak, Slavka Medič, Rozalija Cerovšek, Cveta Bončina, Anica Rodič in Tončka Fajdiga (je togo).

movalnih vrst, pač pa sta se kot posameznici prijavili za tekmovalce v I. razredu mladink Svetličičeva in Robarjanka (obe Novo mesto).

Razveseljivo je dejstvo, da so vse vrste dosegle predpisano normo za republikni zlet v Ljubljani, čeprav bo do takrat potrebno še marsikaj izpolniti. Značilno za to tekmovalno je tudi to, da so vsa podelilska društva v III. razredu mladink v skupni oceni pred Novim mestom, deloma na račun boljših uspehov v atletskih disciplinah, deloma pa na račun resnejših priprav in prizadevanja na samem tekmovalju. Prvo mesto je zaslužen osvojilo Trebnje, katerega 4 tekmovalke so med prv doletorice. Najboljša v vrsti je Mija Germovškova, ki je vsestranska tekmovalka. Drugo mesto je pripadlo Vavti vasi, kar je plod nad vse marljivo dela tamkajšnjega društva,

brez konkurence zmagali vrsti iz Novoga mesta.

Najboljše vrste v III. razredu mladink:

1. Trebnje 85% dosegljivih točk, 2. Vavta vas 82,5% dosegljivih točk, 3. Mokronog 82% dosegljivih točk.

Zadnje nedeljo meseca maja so se zbrali na Loku v Novem mestu nižješolski gimnazijci novomeškega okraja. Nastopilo je po deset najboljših pionirjev iz gimnazij: Trebnje, Mirna, Sentejerna, Smarjeta, Novo mesto in Žužemberk. Z Dol. Toplice so prišli samo pionirji. Pionirji so nastopili v sledečih panogah: v teku na 60 m, metanju bombe, skoku v daljino, talni telovadbi, borbi na prostih in redovnih vajah. Pionirke pa so tekmovalce v teku na 50 m, metanju bombe in cilji, skoku v daljino, z vajami na gredi, žoganju, v raznih skokih in

prekrokih ter v prostih vajah. Vse vrste so bile točno predpisane in so bile točkovane. Vsaka vrsta je imela 10 tekmovalcev, 8 najboljših je bilo točkovanih.

Pričetkom tekmovalne so se vsi nastopilci zbrali. Pozdravili jih je načelnik okrajnega športa za prosveto in kulturo tov. Kastelic. Pri tekmovalju je delovalo več komisij, tako da se je tekmovalno hitro odvijalo. V komisijah so pomagali dijaki novomeške učiteljske. Vse so disciplinirano, po dolženem vrstnem redu izvajale predpisane naloge.

Opazili smo, da so bile vrste nekoliko bolj pripravljene kot lani. Videli smo, da imamo med nižješolski na podelilske tekmovalce in mladincev in športnikov in da se njihovi vajgatelji zavedajo, kako potrebna je telesna vzgoja mladi mladini.

Navzile temu, da imajo gimnazijci v Novem mestu vse pogoje, niso bili toliko premočni od ostalih. Velik napor je v letošnjem letu so pokazali nižješolski iz Trebnja, Dol. Toplice, Sentejerna in Smarjeta.

Navzile slabemu vremenu in sobotni zbrali v Kočevju nad 800 telovadcev in telovad iz 6 držav Okrajne zveze PARTIZAN Kočevje. Od jutranjega vlaka se je skozi mesto razvila veličastna povorka. Skušnja in tekmovalna so dopolnila potekala dobro, ako upoštevamo skrajno raznočrtno tereno na štadijonu. Popoldne sta pozdravila nastopajoče pred tribunom, na telovadišču in številne gledalce predsednik Okrajne zveze Partizan Tone Čuk in sekretar Okrajne komisije ZK Jože Klarič. Nato se je spet vtila ploha, vendar pa je mladina vztrajala na telovadišču.

800 TELOVADCEV V KOČEVJU

Nastopili so vsi oddelki s prostimi vajami, ostali program pa so morali zaradi slabega vremena odložiti. Nastopili so vsi oddelki iz 324 pionirji, 314 pionirjev, 154 mladink in članic ter 128 mladincev. Ostali oddelki, ki so bili pripravljene za raznorodne in orodne telovadbe, so šteli 84 telovadcev. Vsi oddelki iz nastopili s svojimi krojnimi reči je treba, da je nastop z ozirom na težke okoliščine odlično uspel.

Sodelovala je vojska godba iz Novoga mesta. Priznanje gre tudi vsim vajgateljem, ki so v celoti izpolnili svoje dolžnosti.

Andrej Arko

Hrvaško-slovenska odbojcarska liga

SD KAMNIK v TVD PARTIZAN (Novo mesto) 3:2 (15:9, 7:15, 15:13, 5:15, 15:11)

Nedeljska tekma hrvaško-slovenske odbojcarske lige je prinesla Novomeščanom nepoteben, toda zaželen poraz. Kamnik je takoj spočetka povedel s temorementalni napadi na 5:0. Šele nato so se Partizani otreli začetne neravnosti, dobili nasprotnika ter celo prešli v vodstvo 9:8. Mladi Kamničani ne klonajo, po zaslugi Zargaja izenačili na 15:9 odločili pri nizi v svojo korist.

Drugi niz je potekal v vidni premosti bolj rutinarini igralcev Partizana, ki je ta niz z lahkoto osvojil s 15:7.

Od vse igre je bil najlepši tretji niz, v katerem sta oba nasprotnika pokazala vse svoje znanje in odliko. Po nešteti menjavah, ostrih napadih in prav tako dobrih obzahvih je kljub burnemu bodreju novomeške publikie nis končno pripadel mladim Kamničanom s 15:13.

V četrti nizu je Kamnik prejel krizo in gladko izgubil s 5:15. V petem nizu je najlepši prevel

Iz Predgrada ob Kolpi

Letos je hroščevo leto in hrošček je kljub slabemu vremenu izredno veliko. Občinski ljudski odbor je sprejel sklep, da mora vsak posestnik nabrati na vsak hektar površine zemlje, ki jo ima, po en liter hroščev. Samo v volilni enoti Predgrad je doslej odobrnik Peter Mihor prejel do tisoč litrov uničenih hroščev.

Tik pred zadrudnim domom je razcep cest. Ena pelje naprej proti Starem trgu, Vinici in Črnomlju, druga pa v dolino Kolpe in proti Prvatski. Nekdo je bil tu točen kazipot za vse smeri in z navedbo daljave v kilometrih, sedaj pa je kazipot samo do Kota ob Kolpi. Ker ni točnega kazipota, se mar-

Sentejerna mladina za poplavljenca na Štajerskem

Sentejernaška šolska mladina, ki jo je vremenska nesreča v Celju in okolici globoko pretresla je sklenila, da bo zbirala prostovoljne prispevke, da tako vsaj malo zaceli težke rane prizadetim državljanom. Prav gotovo se bodo plemenitemu vzgledu odzvali tudi druge naše šole, organizacije, društva in ustanove. Če kje, velja tudi tu: kdor hitro da, dvakrat dal!

Iz Šentjerneja

Vajenka šola nas je zapel razveselila z uprizoritvijo igre Antona Ingoliča 'Mitaličica', ki jo je nastudiral učiteljica Tončka Škerletova.

Pred kratkim je bil sestanek članov kmetijske zadruge, ki so razpravljali o socialnem zavarovanju. Kakor so vsi na akcijo pozdravili, vendar niso prišli do pravega zaključka, čeprav je tov. direktor Polerčina temeljito razložil pomen in način zavarovanja. Upajamo, da v tej zadevi še ni padla zadnja beseda.

Kaj premore kolektivno delo, je pokazala temeljita poprava mostu

Razpis štipendij

Okrajni ljudski odbor Novo mesto bo tudi letos podeljeval socialno štipendije potrebna dijakom gimnazij, srednjih in nižjih strokovnih šol ter učencem v gospodarstvih štipendije za šolsko leto 1954-55.

Prošnjo, kolikovega s 20 dni državnih takse in 10 dneh okrajnih takse v gotovini, je treba nasloviti na OLO Novo mesto, najkasneje za prosveto in kulturo. Priložiti je treba overjenega prepis zadnjega šolskega spričevala, potrdilo o premoženjskem stanju ter vprašnico za štipendije in ostale o vpisu v šolo. Prošnjo z vsemi prilagami je treba oddati na pristojnem občinskem ljudskem odboru, ki jo potem s svojim potrdilom in mnenjem vsaj

do 31. avgusta pošlje OLO Novo mesto.

Prošnjo, ki ne bodo pravilno opremljene in kolekovane ter dostavljene do navadnega roka, ne bomo reševali.

Štipendije za eno in dvostranske sirote pahlji in umrlih borcev ter aktivistov NOB razpisuje za vse vrste šol tudi Okrajni odbor Zveze borcev v Novem mestu.

Prošnjo z istimi podatki, kot je omenjeno zgoraj, je treba predložiti Okrajnemu odboru ZB do 1. avgusta 1954 po Občinskih odborih ZB.

OLO Novo mesto
Okrajni odbor Zveze borcev
Novo mesto

SVOBODA v Stari cerkvi bo dobila svoj dom

Delavsko prosvetno društvo Svoboda v Stari cerkvi pri Kočevju je že od ustanovitve pogrešalo kulturni dom, kjer bi imelo svoje prostore. Društvo je prisločil na pomoč LO MO Kočevje s tem, da bo odstopilo, oziroma dal v last društva enonadstropno stavbo v središču Stare cerkve. Stavba je bila last splošnega ljudskega premoženja. LO MO je zaradi preureditve te stavbe sklenil dati društvu Svoboda 80.000 din, pa tudi kasneje bo nudil društvu vsa pomoč.

S preureditvijo stavbe, v kateri bo čitalnica, redči kotiček, nova dvorana in drugi prostori, bo Svoboda dobila svoj dom. Okrog bodočega doma bodo še letos uredili igrišča za odbojko, noftom in pod.

SAH - Mladinsko prvenstvo Dolenjske

Kakor smo je poročali, se bo v Novem mestu po končanem šolskem letu začelo drugo povojno mladinsko prvenstvo Dolenjske. Tekmovalje bo od 20. do 29. junija. Sodelovalo bo predvidoma okoli 12 mladih šahistov, ki so se plaštrali na klubskih prvenstvih ali prvenstvih šol. Število udeležencev po posameznih krajih je naslednje: 4 iz Novoga mesta, po dva iz Črnomlja in Kočevja, po enega pa dajo: Ribnica, Služna, Metlika, Trebnje in Sentejerna. Stroške potovanja nosijo klubi oz. šole same. Prijave je treba poslati do 18. junija na naslov: SD Novo mesto, Mestna kavarna (Glavni trg).

Brzoturnirji SD Novo mesto

Ker se bliža dan močnega jubilejnega brzoturnirja v Črnomlju, obveščamo vse člane, da se morajo redno udeleževati brzoturnirjev, ki bodo vsak petek ob 19.30 uri zvečer.

SD Črnomelj - 5D Kočevje 8,5 : 3,5

V nedeljo, 30. 5. je bil v Črnomlju šahovski dvojni na 12 deskah med šahovskim društvom Črnomelj in Kočevje. Po triurni napeti borbi so nadmočno zmagali domači šahisti s visokim rezultatom 8,5 : 3,5. V moštvi Črnomlja je bil en prvotekatornik, en tretjekategorik in 10 četjekategorikov, medtem ko je imelo moštvo iz Kočevja močnejšo kategorizacijo: enega drugokategorika, 5 tretjekategorikov in 6 četjekategorikov. Zanimivo je, da so domači četjekategoriki premagali goste - tretjekategorikel S tem so dokazali, da si zaslužijo osvojenega kategorije. Posamezni rezultati so bili sledeči: Lisac : Kobler remi, Klemenčič : Šaler 1:0, Mohar : Matičič 1:0, Vlašič : Vrtič remi, Lander : Šimec 0:1, Miketič : Podpečan 1:0, Vovk : Geršič 1:0, Novak : Hočevar 1:0, Plavec : Petrič 0:1, Milčević : Čamčič 1:0, Patačič : Korevec 0:1, Križljaj Julija : Klemenčič Zvonka : 1:0. Zaslužena zmaga SD Črnomelj je plod rednega treninga, ki ga imajo člani stalno pod vodstvom prvotekatorskega koledija. Goste je v imenu OLO Črnomelj pozdravil tov. Zugelj Martin.

V nedeljo, 20. junija - II. dolenjska regata

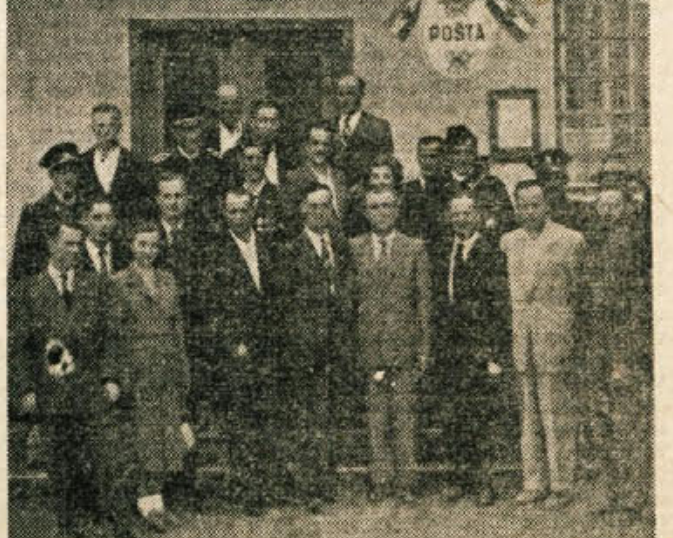
V nedeljo 20. junija bo ob 14. uri na Loku v Novem mestu II. dolenjska regata. Prireditelj tu tudi letos veslaški klub Krka Novo mesto pod pokroviteljstvom LO MO Novo mesto. Več bomo o tej zanimivi prireditvi poročali prihodnjč.

Občinski praznik manifestacija enotnosti Poljanske doline

Tako Stari trg ob Kolpi še ni bil okrašen, kot je bil za prvo praznovanje občinskega praznika letos 1. junija. Organizacija ZB se je s pomočjo ostalih organizacij, zlasti gasilcev, učiteljev in mladine ter ob podpori občinskega ljudskega odbora pripravila na ta pomembni dogodki. Slavnostnega zborovanja pred šolo, na istem kraju, kjer je bil 10. septembra 1943 prvi partizanski miting, se je udeležilo nad 500 ljudi, mladine, gasilcev, svojcev padlih žrtev v NOB ter prebivalcev Poljanske doline, pa tudi iz sosedne Hrvice. Med gasilskimi četami je bila tudi gasilska četa hrvatske vasi Blaževci. Precej je bil borcev, ki so pred 12-letni sodelovali pri napadu na Stari trg, med njimi predsednik okrajnega odbora ZB Franc Košir, tajnik okrajne trgovinsko-gostinske zbornice Janez Vitkovič in drugi. Kot zastopnik ljudske oblasti in okrajnega komiteja se je praznovanju udeležil ljudski poslanec Martin Zugelj. Iz sosedne občine Mozelj je praslavljal prisostvoval tajnik obč. LO tovariš Tomšič.

ki so se spominjali posameznih dogodkov iz najnovejših zgodovine Bele krajine. Po končanem zborovanju je partizanska patrulja odnesla lep venec na grobove padlih bor-

doline je bila uspeša manifestacija enotnosti prebivalstva, prav tako, kot so jo Poljanci pokazali pred dvajsetimi leti ob napadu na fasisistično postojanko na Sta-

Člani občinskega ljudskega odbora Stari trg ob Kolpi z nekaterimi gosti ob občinskem prazniku Poljanske doline.

Po svečani seji občinskega ljudskega odbora v šoli je prikoralala pred okrašenim tribuno partizanska patrulja, toplo pozdravljena od vseh prisotnih. Mladinska godba iz Predgrada je pod vodstvom Jožeta Smalcija zaigrala himno, nakar je začel slavnostno zborovanje predsednik občinskega ljudskega odbora Jure Preblič. Za njim je govoril ljudski poslanec Martin Zugelj; opisal je borbo jug. narodov od okupacije do danes ter vlogo nove Jugoslavije v svetu v borbi za pravičen mir in enakopravnost vseh narodov ter našo pot v socializem. Za njim so govorili še borci in aktivisti,

cev na pokopališču. Popoldne so pionirji osnovnih šol pred številnimi gledalci pod vodstvom učiteljev izvajali lep kulturni in telovadni nastop, za kar so želi toplo priznanje vseh navzočih.

Prvo praznovanje občinskega praznika Poljanske

rem trgu. Skrbne priprave za praznik, številni kresovi po vsej dolini, velika udeležba in prisrčno razpoloženje na zborovanju ter pri kulturnem sporedu izpričuje, da bo po slej 1. junij resnični praznik delovnih ljudi Poljanske doline.

Na slovensko-hrvaški mladinski festivali!

Mladina Dolenjske se zadnje dni mrtlično pripravila na izlet v Buje pri Kopru. Iz Kočevja, Črnomlja in Novoga mesta sporočajo, da so pripravili povsod v polnem teku. Z Dvora bo šlo v Koper 45 mladincev in mladice, iz Žužemberka 39, Trebnja 19, Dol. Toplice 6, iz Mirne 4, iz Skočjanca 25, Smarjete 20, Dobričice 14, Mokronoga 4, Mirne peči 25, Sentejerna 40, Straže 42, Rakovnika 20, Vel. Gabra 20, Otočca 20 in iz Novoga mesta 78. Večjo udeležbo obetajo iz občine Gornja vas, živahne pa so pripravile tudi v Vel. Loki, Prečnu, na Trebelnem, v Brusnicah, Hinjah in

drugod. Mladina v Sentejernju se po izjavi predsednika občinskega komiteja LMS na vseh sestankih in izven vajih pogovarja leo zletu v Koper; vseli se pripravljajo potovanja, in srečanja z ostalo mladino. Poprski festival bo zlet bratstva in enotnosti hrvatske in slovenske mladine. Iz Novoga mesta bo vozil v Koper poseben vlak v soboto 19. junija popoldne. Pohitite s prijavitelji, jih sponzorji pripravljajo odbori pri okrajnih odborih LMS v Črnomlju, Kočevju in Novem mestu. Koper na klicu, mladinci in mladinke!

DOLENSKI OGLASILA

KINO

Kino KRKA Novo mesto
11. do 14. junija: ameriški film SKRIVNO ZIVLJENJE W. MITTYJA.
15. do 17. junija: angleška komedija VEČNA NEVESTA.
18. do 21. junija: italijanski film TRUBADUR.

Kino Jadran Kočevje
11. do 13. junija: NJEMO ZIVLJENJE.
18. do 20. junija: STEKLENA MENEZARIJA.

Kino Črnomelj
18. do 13. junija: SUZJNA PRETEKLOSTI.
15. do 17. junija: DIVJI SEVER.
17. do 20. junija: LA MALQUERIDA.

Kino Loški potok
12. do 12. junija: ZMAJEVO SEME II. DEL.
19. in 20. junija: TRIZE KAVALIJEV.

1. zadnje šolsko spričevalo, 4. rojstni list, 6. potrdilo o vpisu v voilni imenik, 6. zdravniško spričevalo, 7. obvezo staršev, odnošno kmetijske zadruge ali ustanove o rednem plačevanju vzdrževalnine. Prošnjo in vse priloge morajo biti predpisano kolikovega. Prošnjo je treba vložiti na naslov Kmetijsko-gospodinjstva šola Mala Loka najkasneje do 20. avgusta 1954. O pričetku šolskega leta 1954/55 bo uprava pravočasno obvestila vse sprejete gojence.

Vse partizanske sirote in hčerke iz družin z več otroki naj zaprosijo za plačevanje vzdrževalnine mesečne vzdrževalnine pri Kmetijskih združenjih, zvezi borcev ali pri Tajništvo pri Okrajnem ljudskem odboru.

Upraviteljstvo šole

Gibanje prebivalstva v Novem mestu

Pretekli teden je bilo rojenih 26 deklic in 9 dečkov.

Poročili so se: Kraševac Rudolf, sin kmetia iz Praproč, in Filipi Matena, hči kmetia iz Potok. Poročili so se: Andrej Kristina, 66 let, iz Novoga mesta.

Umrli so: Cvitkovič Marija, 69 let, iz Novoga mesta. Avsec Franc, delavec, 66 let, iz Novoga mesta. Nduš Anica, otrok, 5 let, iz Sel pri Smarjeti. Andrej Kristina, 66 let, iz Novoga mesta.

MALI OGLASI

Ugodno prodam 3 ha njive, travnika in gozda, hišo in gospodarska poslopja v Vel. Podlubnu pri Dol. Toplicah. (231)

Prodajam posteljo z vložkom in odejo. Naslov pri upravi. (232)

Prodajam športni otroški vozček v dobrem stanju. Naslov pri upravi. (234)

Ugodno prodam skoraj nov li-tožezen lijak (mušel). Vprašati v Solski 6/II, Novo mesto. (235)

Ugodno prodam težkega delovnega konja. — Kmetijska uprava Koprivnik pri Kočevju.

Upokojenko, vajeno gospodarskega vinogradnega dela sprejem. Preskrba po dogovoru. Vovk, Cesta hercevoj Novo mesto

Ribnica: Uprava Dolenjskega lista prosti tovarni iz Ribnice, ki je odgovoril našo tehnik, da sporoči svoj točen naslov ali da se vsaj različno podpiše. gl. mn.

DRAŽBENI OKLIC

Dne 20. junija 1954 bodo prodane na javni dražbi iz sklada Splošnega ljudskega premoženja sledeče stanovanjske hiše:

1. Dvostanovanjska hiša na Sukljetoj cesti št. 3
2. Dvostanovanjska hiša na Dragovskih vrtih 3
3. Dvostanovanjska hiša na Brengu 21
4. Dvostanovanjska hiša, Sv. Jurja ulica 5
5. Enostanovanjska hiša v Solski ulici 4
6. Dvostanovanjska hiša na Drazba bo v sejni dvorani Ljudskega odbora mestne občine Novo mesto, Glavni trg 7/II. Pričetek ob 9. uri zjutraj.

Dražbeni pogoji so zainteresirano na pogled na oglasni deski in pri tajništvo Ljudskega odbora mestne občine Novo mesto. Novo mesto, 22. maja 1954.

Tajnik LO MO: Požar Silvo I. r.

Gibanje prebivalstva v Gradcu

V mesecu maju je bila rojena ena deklica.

Poročili so se: Kočevac Ivan, gradbeni tehnik, iz Kočevja, in Viki Vid, oha iz Novoga mesta. Dergan Leopold, zidar iz Metlike, in Jurajevič Amalija, kmetica iz Primostka. Stručelj Jakob, kmet, in Moravec Jožeta, kmetka delavka, oha iz Zemlja. Lamut Janez, skladiščnik iz Črnomlja, in Zepič Marija, delavka iz Kašča, Čestitamo!

Umrli je: Mušič Janez, 38 let, iz Podzemlja.

Preklji

Podpisana Drganca Angela iz Loke št. 3, p. Straža preključem in obzlatujem vse, kar sem govorila žaljivega proti Lavrič Amaliji iz Loke št. 7, kot nerazumni in se ji zahvaljujem, da mi je odpustila.

Drganca Angela.

Objava

13. junija letos bo svečana otvoritev osnovne šole na Korinj, ki je bila v času okupacije požarana in do tal porušena. Ob tej priliki bo tudi odkrita spominska plošča Ožbottu Ladu, (rojen v Sodražici), učitelju, katerega so Italijani ustrelili leta 1943 kot organizatorja in aktivista OP. gl. mn.

Vse prijatelje in znance vabimo, da se te svečanosti na Korinj udeležijo v čim večjem številu. Za okrepčila poskrbljeno.

Gradbeni odbor šole Korinj in Občinski odbor ZB Zagradec

Rezervni oficirjem pododborov UROJ

Novo mesto, Dol. Toplice, Straža in Gota vasi

Vnedeljo 13. junija bo za rez. oficirje pododborov Novo mesto, Gota vasi, Dol. Toplice in Straža predavanje s praktičnim delom: čiščenje pododborov Novo mesta in Gota vasi ob 7. uri zjutraj pred Feričem v Novem mestu. Člani pododborov iz Straže in Dol. Toplice se pridružijo vaji na terenu.

Redno mesečno predavanje za člani pododborov rez. oficirjev Novoga mesta, ki bi morali biti v četrtki 10. junija, ta mesec odpade.

Gibanje prebivalstva v Loškem potoku

Maja sta bila rojena 4 deklica in 1 deček.

Poročili so se: Res Ciril, kmet iz Travnika, in Mohar Marija, delavka iz Malega Loga. Zuhaly Dragutin, delavec iz Reke, in Levstik Pavla, delavka iz Travnika. Turk Ivan, kmet iz Retja, in Debeljak Marija, delavka iz Travnika. Levstik Franc, kmet iz Travnika, in Bartol Silva, delavka iz Travnika. Krajec Franc, gozdni delavec iz Srednje vasi, in Debeljak Albin, kmetka delavka iz Malega Loga. Debeljak Ludvik, kmetič delavec iz Sogove vasi, in Bartol Kmet, kmetka delavka iz Travnika. Knaus Rudolf, gozdni delavec iz Travnika, in Turk Ana, kmetka delavka iz Retja. — Čestitamo!

Umrli je: Mohar Jakob, 85 let, iz Retja.

NE ODLASAJTE!

Vse naročnike, ki so v zaostanku z naročnino za prvo polletje 1954, prosimo, da poravnajo naročnino, v kolikor tega še niso storili. Od rednega plačevanja naročnine in čim širšega kroga bralcev - naročnikov je odvisno redno izhajanje 'Dolenjskega lista'. Zato pričakujemo, da boste naša pričakovanja izpolnili in plačali pismenosti dolni znesek, ki so bo te dni oglašili pri vas.

UPRAVA

RAZPIS

Kmetijsko - gospodinjstva šola Mala Loka razpisuje natečaj za sprejem gojenc v šolskem letu 1954/55.

Pogoji za sprejem so naslednji:

1. Popolna osnovnošolska izobrazba,

2. da je kandidatka starejša od 11 let,

3. da se kandidatka oziroma njeni starši, kmetijske zadruge ali ostale ustanove, katere bodo stipendiranje v šolskem letu 1954/55 obvezuje, da bodo redno plačevali mesečno vzdrževalnino v višini din 3500.— Prošnjo za sprejem je treba priložiti naslednje dokumente:

1. Lastnorodno spisano prošnjo,

2. lastnorodno spisani kratak življenjepis,

Gibanje prebivalstva v Loškem potoku

Maja sta bila rojena 4 deklica in 1 deček.

Poročili so se: Res Ciril, kmet iz Travnika, in Mohar Marija, delavka iz Malega Loga. Zuhaly Dragutin, delavec iz Reke, in Levstik Pavla, delavka iz Travnika. Turk Ivan, kmet iz Retja, in Debeljak Marija, delavka iz Travnika. Levstik Franc, kmet iz Travnika, in Bartol Silva, delavka iz Travnika. Krajec Franc, gozdni delavec iz Srednje vasi, in Debeljak Albin, kmetka delavka iz Malega Loga. Debeljak Ludvik, kmetič delavec iz Sogove vasi, in Bartol Kmet, kmetka delavka iz Travnika. Knaus Rudolf, gozdni delavec iz Travnika, in Turk Ana, kmetka delavka iz Retja. — Čestitamo!

Umrli je: Mohar Jakob, 85 let, iz Retja.

Vietnam v borbi za svobodo

Na jugovzhodu Azije, med Južnim kitajskim morjem in Bengaliskim zalivom leži Indokina, imenovana tudi Zahodna Indija. Proti vzhodu obrnjeni del Zahodne Indije je velika francoska kolonialna posest (oziroma je bila v celoti do nedavna) — Francoska Indokina. Nastala je iz več držav, ki so prišle pod francoski protektorat: Kosiščina leta 1862, Anam in Tonkin 1884, Kambodža 1863, Laos 1893. Po drugi svetovni vojni se stanje nekoliko spreminjalo in danes tvorijo Francosko Indokino tri države: Vietnam, Kambodža in Laos. Indokina je po površini trikrat večja od Jugoslavije in šteje 72 milijonov prebivalcev. Tri četrtine vseh prebivalcev so Vietnamci. Francoski jih imenujeje Anamiti, ljudstvo, ki je zelo podobno Kitajcem. Glavno mesto Indokine je Saigon, ki je hkrati velika izvozna luka in pristanišče. Dežela je gospodarsko zelo bogata. V poljedelstvu so glavni pridelki riž, kava, sladkor, trs, od industrijskih rastlin pa posebno bombaž in kavčuk. Velik gospodarski vir so tudi gozdovi. Od rud je na prvem mestu premog, potem železo, cink, krom itd.

»Dežela jutranje svežine«

Od treh držav, ki danes tvorijo Francosko Indokino, sta dve (Kambodža in Laos) kraljevini, tretja (Vietnam) pa republika, oziroma Bao Dajeva kraljevina in Ho Si Minhova republika. Francozom se postavlja po robu vsi Indokinci, toda od vseh so najbolj borbeni Vietnamci. V Vietnamu se je borba začela in se razvila v vojno, ki traja že osmo leto. Ho Si Minhovi partizani so osvojili že velik del Vietnama (nedavno je padla glavna francoska trdnjava Dien Bien Fu). To je trda, pa uspešna borba zatranega naroda za svobodo in neodvisnost. Francija je zaradi svoje reakcionarne in ekspanzionistične politike doživela v Indokini hud poraz. Vietnam je danes znano dežela hudega vremena, ne pa sdežela jutranje svežine, kakor ji pravijo domačini (Vietnam).

V Indokini je bila proglašena neodvisnost po porazu Japoncev 1945 (zasedli so jo bili 1941). Isto leto je bila ustanovljena tudi republika Vietnam. Kralj Bao Daj je bil odstavljen. Po sporazumu med Francijo in Ho Si Minhom, voditeljem nove republike, je bila vietnamska republika priznana 1946. leta. Dobil je svojo ustavo, po kateri Vietnam obsega Tonkin, Anam in Kosiščino. Ustava je predvidela za mlado republiko parlament, vlado in predsednika, zajamčila demokratske svobode itd.

Vojna

Toda že nekaj dni po vrnitvi Ho Si Minha iz Pariza, kjer je podpisal sporazum, in sprejetju ustave, je izbruhnila vojna. To niso bile več samo gverilske borbe proti kolonizatorjem — Francozom, temveč so se spreminjale v velike vojne operacije na severu, v pokrajini Tonkin. Sprva Ho Si Minh ni imel sreče; Francoski so pritiskali nanj s premočjo in Ho Si Minh je ponudil premirje. Toda francoska vlada (1947) je na to ponudbo postavila take zahteve, da bi pomenile popolno kapitulacijo. Ho Si Minh jih ni mogel sprejeti, kajti potem bi Vietnam izgubil svojo neodvisnost. Ko so Francoski sprevideli, da ne morejo ne zlepa ne zgrda zatreti osvobodilnega odpora svobodoljubnih Vietnamcev, ki jih vodi Ho Si Minh, so poklicali nazaj odstavljenega kralja Bao Daja (1949) in vzpostavili režim, ki ga smatrajo za zakonitega. Tako je Vietnam dobil dve vladi — Bao Dajevo, ki se bori na strani Francozov, in Ho Si Minhovo, ki je od večine vietnamskega ljudstva priznana kot edini zakoniti nosilec ljudske oblasti. Nista pa samo dve vladi, ampak tudi dva Vietnami: osvobodeno področje (Ho Si Minhovo) in področje pod francosko kontrolo (kralj Bao Daj). V toku osmiletne vojne je bila sreča zdaj na tej strani, zdaj na drugi strani, toda zadnje čase je osvobodeno področje čedalje večje. Padec Dien Bien Fuja, ki so ga zavzele čete Ho Si Minha, je dober pokazal, da osvobodilna vojska Vietnama ni le neko omejeno gibanje, temveč armada, ki resno preti, da bo Francija izgubila svojo kolonialno posest ne samo v Vietnamu, ampak v vsaj Indokini.

V osmem letu vojne, v stanju, ki je videti za Francoske brez-

tako je začel svoje nemirno življenje, ki je trajalo do 1945. Leta 1920 je vstopil v Francosko komunistično partijo in 1923 odšel kot njen delegat v Moskvo. Od tam je čez leto dni odpotoval na Kitajsko. L. 1930 je organiziral indokitsko KP in začela se je doba uporov. Bil je večkrat zaprt, zatem pa je izginil in Francoski so na njegovo glavo razpisali velikanško nagrado. Njegov vpliv je bil tako velik, da je po japonski okupaciji Indokine mogel organizirati vse komuniste in nacionaliste v osvobodilno gibanje, imenovano Vietminh. 1944 je imel Vietminh v rokah šest severnih pokrajin Tonkina ter mrežo komitejev v Anamu in

Vietnamu samo pet let, naker bo Vietnam samostojna republika v okviru Francoske unije. Toda stvari, kot smo že omenili, so se razvile drugače in Ho Si Minh je moral spet v borbo za neodvisnost svoje domovine, kajti Francoski so zaradi svojih imperialističnih težej v Indokini prekršili sporazum in poklicali nazaj celo odstavljenega kralja Bao Daja, svobodoljubnim vietminhovcem pa tudi ni šlo v račun, da bi morala njihova domovina ostati pod francoskim protektoratom.

Zdaj je Vietminh postal vsenarodna organizacija Vietnama, njegova udarna sila proti kolonizatorjem, njen vodja Ho Si Minh pa simbol upora in svo-

Pregled po Vietminhu osvobojenega ozemlja (črtkane temne ploskve)

zavladal tako velikemu področju dežele, ker ima v novem času velike uspehe in ker ima močno oporo tudi v Sovjetski zvezi in Kitajski, ki to seveda nemočeje. Ho Si Minh bi pa nemara hotel, da se vse povrne na stanje iz leta 1946 in da se prizna zakonitost njegove vlade, kar bi pomenilo ukinitve režima, ki je bil vzpostavljen z Bao Dajem. To bi bilo seveda najbolj pravilno, toda za sedaj neuresničljivo. Tisti, ki so vzpostavili Bao Daja in tisti, ki ga priznavajo, predvsem Američani (ki ga danes smatrajo za svojega eksponenta), bodo branili ta režim, ker je pač njihov. Kajti v zadevi Vietnama in Indokine sploh se vrtikajo vse svetovne sile, kot na Koreji, ker jim gre pač zato, da imajo čim večji vpliv na Daljnem vzhodu — politični, gospodarski in vojaški. Francija si pa seveda prizadeva na vse kriplje in na vse načine, da ne bi izgubila svoje kolonije v Indokini in svojega dvomilijevga svpliva na azijskem področju. Kakor je stanje sedaj, imajo diplomati na ženevski konferenci dve možnosti: ali razdelitev Vietnama na Ho Si Minhov in Bao Dajev ali skupno vladanje obeh v nerazdeljeni deželi. Ho Si Minh je vsekar za edinstvo Vietnama in proti razdelitvi, ki bi bila trajna. O tem pričajo njegove izjave. Na demokratski način mora dobiti Vietnam tako vlado (tako pravi), kakršno si ljudstvo samo želi. Glede na položaj, na svoje uspehe in na razpoloženje ljudstva je očitno, da bi bil na čelu vlade on sam.

»Človek, ki se blešči«

Človek, pravzaprav že kar legendarni junak, ki vodi Vietnamske v borbi proti kolonialistični politiki Francije za svobodo Vietnama, je Ho Si Minh in se je nekoč pisal Nguyen-ai Quoc. Rodil se je 1892 na severu Vietnama. Z njegovega očeta so Francoski preganjali, ker je podpisal nacionalno gibanje, sestro so obsodili na prisilno delo, sicer je kradla orožje za upornike, brata pa obsodili na smrt, ker je upornike skrivaj. Leta 1911 je dobil delo na neki francoski tovarni ladji in

Kosiščini. 1945 je bila proglašena vietnamska republika in njen predsednik je postal Nguyen-ai Quoc, ki se je sedaj imenoval Ho Si Minh (človek, ki se blešči). Marce 1946 je podpisal s Francoski sporazum, da bodo njihove čete ostale v

bode za vso Indokino in za vse izpod jarma kolonizatorjev prebujajoče se azijske narode. Druga svetovna vojna je pretresla ves svet in navzlic vsem nasprotnim silam vidimo, da je po vseh deželah demokracija čedalje bolj na pohodu.

„Revček Andrejček“ v Stopičah

Prijetno presenečenje so pripravili zadnje nedelje marljivi člani KUD v Stopičah. Čeprav se igralska sezona že močno nagiba h kraju, so navzlic raznim težavam (majhen, zasilen oder,

Nižja gimnazija v Stopičah pod Gorjanci; v načrtu je dograditev še levega traktar stavbe, ki bo po končanih delih ena najlepših šol na Dolenjskem

obličja dela na kmetijah itd.), dobro pripravili in odlično podajali ljudsko igr Revček Andrejček v režiji poštvovalne šolske upraviteljice Fani Novakove. Skoraj 300 ljudi se je nagnetlo v največji šolski razred starega dela šolske stavbe, ki služi hkrati za gledališke predstave. Mnogi so morali odstopiti domov, ker ni bilo več prostora. Kako so ljudje žejni kulturne hrane, je obisk na nedeljski prireditvi znova pokazal. Kulturno-umetniško društvo »Boris Kidričev v Stopičah« služi za svoje prizadevno delo pohvalo, saj vztrajno nadaljuje pot, ki si jo je zastavilo ob ustanovitvi.

— Mikič Marija — pa se je z odličnim vživljenjem in podajanjem pravo posebno odlikovala. Tudi hčerka Ana (Počkarjeva), Zlobec (Pavlič), Korbar (Jože Bele) in Dornik (Ivan Murn) so igrali doživeto, tako da so ljudje resnično uživali v smešnih in žalostnih prizorih iz stare ljudske igre. Tudi manjše vloge so igrali dobro zaigrani; miho omenimo Jožeta Simca in Majo Možeta, Jano Novšak in Malko Vatovec, pa Franca Malovrha in Branka Sego. Zelo prikopno sceno je postavil na oder predsednik društva upokojenec Novak, ki v svoji nenehni skrbi za rast stopičke šole sploh na pozna odmor.

12.000 din odškodnine našim naročnikom

Podružnica Državnega zavarovalnega zavoda v Novem mestu je pred dnevi izplačala našemu naročniku tov. Jožetu Stariču, z Grčič št. 8 pri Smaržehi znesek 7000 din kot odškodnino za 35% invalidnost.

Jože Starič iz Klevevca

Tovarišu Stariču je pred meseci nesrečno slučaj raztrgal dlan in mu trajno povzročil dva prsta. Ker je imel naročnino za Dolenjski list v redu poravnano, mu je Zavarovalni zavod odškodnino takoj nakazal.

V aprilu 1954 je novomeška podr. DOZ nakazala 5000 din našemu naročniku Vinku Mustavaru s Ponikej 67, pošta Videm-Dobrepolje. Tov. Mustaver je lani 24. novembra padel po stopnicah tako nesrečno, da si je zlomil hrbtnico in je trenutno še 100% nesposoben za delo. Na račun invalidnosti, za katero je bil kot naročnik Dolenjskega lista brezplačno zavarovan za vsoto 20.000 din, je medtem prejel 25% od zavarovalne vsote. Ostanek zavarovalnine bo pre-

jel po ponovnem zdravniškem pregledu, ko bo odstotek invalidnosti dokončno določen. Poleg zanimiva branja pri naša Dolenjski list svojim bralcem tudi ugodnost brezplačnega nezgodnega zavarovanja. Edini pogoj, ki ga postavljamo našim naročnikom za to ugodnost, je v redu poravnana tekoča naročnina za naš teden. Ko se bo te dni tudi pri vas morda oglašil poštar in vas prosil za plačilo zapadle naročnine, nikar ne odrecite. Prosi-

mo vas, da izpolnite svojo dolžnost do lista, ki ga vzdržujete vsi naročniki z materialno naročnino; stroški za tiskanje lista so izredno visoki in nam zaostanki neplačane naročnine delajo velike težave. Opozarjamo, da imajo pismo s seboj naše posebne, z letno o tiskane položnice, na katerih smo točno navedli vsoto zaostale naročnine za prvo polletje 1954, zamudnikom iz leta 1953 pa tudi lanske zaostanke.

Nastop mladih glasbenikov v Novem mestu

Številni poslušalci, ki so 18. maja poslušali javno glasbeno produkcijo v Domu ljudske prosvete, so vnovič dobili potrdilo, da ima Novo mesto vzorno glasbeno šolo, ki z vsaj glasbeno in pedagoško vestnostjo in s strokovnim znanjem vzgaja naš mladi glasbeni rod. Pred devetimi leti ustanovljena Okrajna nižja glasbena šola je dosegla in dosega prave uspehe in popolnoma upravičuje svoj obstoj. Pokazalo se je, kako je bila zamisel njenih ustanoviteljev za Novo mesto koristna in plodna. Danes šteje šola nad 100 učencev in ima odlični predavateljski zbor. Doslej je bila vsakoletna javna produkcija učencev v šoli sam. Prostor ni bil za tak večji nastop premeren, pa tudi obisk je bil manjši, ker so prišli večinoma le stari učenci. Zato so letos javno produkcijo priredili v ustrenejšem prostoru, v Domu ljudske prosvete, in jo tako spremenili v zanimiv glasbeni večer, kar je izprizila tudi obisk.

letnikov — učenci violine, klavirja, čela, harmonike in solo petja, ki so izvajali dela domačin in tujih avtorjev. Produkcija je pokazala razvoj glasbenega pouka na šoli, saj smo slišali že prav spretno izvajanje točke klaviristov in violinstrov starejših letnikov pa do najmlajšega violinstva, ki obiskuje še otroški vrtec, pa je vendar ves resen pogumno in prigrčno »operiral« s svojim lokom. Uvodno besedo o namenu glasbene šole in o velikem vzgojnem pomenu glasbe je spregovoril ravnatelj glasbene šole Drago Sproč, ki res vzhodno vodi svoj zavod, priljubljen pri učencih in učiteljskem zboru. Za zaključek je zaigral zbor violin glasbene šole. Poslušalci so s poslušanjem bogato nagradili mlade glasbenike in jim tako dali novih pobud za še prizadevanji študiju težke, pa tako plemenite glasbene umetnosti. Hkrati je pa bilo to tudi priznanje predavateljem za njihov trud, vestnost in skrb za vzgojo našega glasbenega naraščaja.

Ker je bila cerkev premajhna, jo je župnik spustil v zrak

»Slovenski vestnik« ki izhaja v Celovcu, je prinesel nedavno tole vest:

Marsikdo bo mislil, da pretiravamo ali da plišemo neresnične stvari. Toda stvar je

resnična, pa naj je še tako ne navadna in lahko bi rekli, vsega obsojanja vredna.

Pred okrajnim sodiščem v Traunsteunu na Bavarskem je narreč pred nedavnim stal župnik iz Obereisendorf Schwertfirm, ki je bil obtožen, da je samovoljno razstrelil farno cerkev. Obtoženi župnik se je zagovarjal s tem, da je bila cerkev premajhna in ni mogla sprejeti številnih vernikov, društvo za zaščito spomenikov pa da ni dopustilo, da bi cerkev povečali, ker je spadala pod zaščito spomenikov, saj je bila zgrajena leta 1429. Sodišče je izreklo nerazumljivo milo kazni in obsodilo razstreljevalca starega kulturnega spomenika na dva meseca zapora pogojno. Mežnar, ki je župniku

pomagal pri nekulturnem poslu, je dobil mesec dni zapora in mora plačati 300 mark kazni, nredem ko je župnik obsojen na plačilo 500 mark odškodnine.

Ne glede na to, da bi drugod kaj takega imenovali vsaj bogoskrunstvo, pa je izrečena kazen neverjetno nizka tudi v civilno-pravnem oziru, saj je predmetna cerkev predstavljala kulturni spomenik, star več kot pet stoletij. Hkrati pa je tako simbolična obsodba nedvomno tudi nevarna vzpodbuda za podobne primere. Zamirivo bi bilo vedeti, če se namirna razstrelitev hiše božje (v mirnodobnem času in ne v teku vojaških akcij) tudi po kerkenem pravu tako milo kaznuje.

Posnemajte!

Izmed poštarjev, ki pobirajo naročnino za Dolenjski list, nam je doslej postal najučel naročnikov dostavljač pošte v Dobrniču, tovariš Franc Glavan. Pridobil je 13 novih naročnikov in pobral tudi 3480.— din naročnine ter jo že poslal upravi listu. Poleg nagrade, ki mu jo je poslala uprava Dolenjskega lista, se mu za pridobivanje novih naročnikov javno zahvaljuje tudi uredništvo lista. Dobro vemo, da poštarji poznajo v svojem okolišju vsako hišo in vedo tudi, kje naši ljudje še nimajo nobenega častnika. In če hočemo uredništvo peslo, da naj bi vsaka dolenski hiša smela tudi Dolenjski list, bodo prav naši poštarji lahko storiли največ za razširitev lista.

SE NI ZRELA

Ravnatelj uornišne stališ iz sobe dve papigi, rdeča in zelena, ter zleteli na drevo. Pa zaprosi ravnatelj nekega, ne prethudega bolnika — norca, naj mu papigi ujame. Bolnik spizeja med veje, pograbi rdečo papigo in jo prinese. »Najlepša hvala,« pravi ravnatelj. »Kje imate pa zeleno?« Bolnik debelo pogleda in odgovori očitačo: »Hm! Nje pa res nisem mogel odtrgati, ko je le zelena!«

POKORA. PA NE UŽITEK

Mistiionar je dobil v precep zamorskega poglavarja in ga karal: »Vidiš, Bombo, ni lepo,

da imaš v koči šest žen. Kot dober kristjan bi moral biti vzgled svojim podložnikom in se odreci tem pretiranim zemskim užitekom.«

»Kaj praviš?« se je začudil Bombo. »Ali belci res mislite, da je užitek za moža, če ima v koči šest žen? Jaj, kako ste neumni.«

— Kako lepo in koliko vadi vaš mali! Ali mu to ne povzroča težav?

— Njemu ne, pač pa meni in sosedom...

STANE GABROVEC:

NAJSTAREJŠA ZGODOVINA DOLENJSKE

Na drugi strani pa so v tem času nekatere dežele že prestopile mejo prazgodovine in postale zgodovinske: iz Egipta in Pragedne Azije poznamo iz tega časa že tudi pisane spomenike, vemo že za imena ljudstev in kraljev, za vojske in vojskovodje. Ta doba spada časovno med 3000 in 2000 pr. našim štetjem.

Sedaj imamo že samo 200 prehodnih let — nič več 5000 kot na prehodu iz paleolita v neolit — to je čas takomenovane bakrene dobe ali, kot jo danes pravilne imenujemo, neolita. Nato pa se uveljavi kovina: najprej bron (od 1800 do 1000 bronasta doba), kateremu se pridruži okrog leta 1000 še železo (železna doba). Ta traja v bistvu še danes, če ne stojimo sedaj za bodočega zgodovinarja že na pragu atomske dobe, kdo ve? Le da nam danes novo izumjene kovine in elementi več ne označujejo časa. Zato govorimo o železni dobi le v prvem tisočletju pr. n. š., torej vse do časa, ko našo zemljo zasedajo Rimljani in vstopimo tako v krog zgodovinskega dogajanja, torej v čas, v katerem se že tudi našega ozemlja dotaknejo prva pisana poročila, če izvzamemo le skromne novice starejših grških zgodovinarjev. Tudi sedaj se poročila še skromna, zato si moramo še vedno bistveno pomagati z arheološko metodo, vendar smo že v sklopu imperija, ki je globoko zgodovinski. Zaradi lažjega razumevanja naj se omenim, da imenujemo starejšo železno dobo (1000—400) pri nas halštatsko, po važnem najdišču Hallstatt v Avstriji, in mlajšo železno dobo (400—0) pa latensko, po najdišču La Tene v Švici.

Ta skromni časovni okvir nam je potreben, da v njem laže razumemo najstarejše dogajanje na Dolenjskem. Tako se na eni strani zavemo časa, v katerem je bila Dolenjska še pušta in prazna, dati je drugod že prebival človek, in na drugi strani se posebej zavemo časa, ko je Dolenjska predvsem močno obljudena, tako močno kot komaj še kje drugje v prazgodovinski Evropi.

STAROKAMENA DOBA NA DOLENJSKEM

Paleolit pozna Dolenjska zaenkrat le skromno. Vendar ne moremo trditi, da ni človek že tudi takrat bival v večjem številu na Dolenjskem. Paleolitska veda je namreč že zelo mlada in pri nas šele neumorni profesor Srečko Brodar odkriva najstarejšega prebivalca na Slovenskem. Prof. Brodar pa je tudi na Dolenjskem, in sicer v Kostanjevici, odkril ostanke, ki nam jih je zapustil paleolitski človek. Kostanjevski najdišče je bilo na prostem in ne v jami, kakor je večina paleolitskih najdb. Drugo najbližje paleolitsko najdišče, Njivice pri Radečah, spada že v Posavje. Da nam še tudi kaika dolenski jama pripravlja veselo presenečenje, sem prepričan. Treba bo le, da jih kdaj obišče prof. Brodar ali pa njegovi mladi pomočniki.

DOLENJSKA V MLADOKAMENI IN BRONASTI DOBI

Tudi iz mladokamene dobe nimamo na Dolenjskem nobenih ostankov. Neolitske kulture so poljedeljske, tedanj človek je iskal širokih plodnih ravnin. Teh mu Dolenjska ni mogla dati, zato ni čudno, da imamo prvo neolitsko postojanko že v ravninskem predelu, v ravnini Save. To je Ajdovska ja-

ma pri Krškem, ki je hkrati edina do sedaj res z gotovostjo izpriznena neolitska postojanka v Sloveniji. Neolitske postojanke na Slovenskem nastevamo običajno na Ljubljanskem barju, toda te so v resnici mlajše, že iz časa prehoda neolita v bron in zgodnejših bronzahid dob. Tedanji neolitski prebivalci so še pred indoevropejci in kažejo resno dokaz pisano podobo. V velikih sosednjih neolitskih najdiščih v Bosni imamo, sodeč po glinastih človeških figuricah, ki so bile tam najdene, celo primere črnih ras. Skromni ostanke iz Ajdovske jame še ne dopuščajo za sedaj večjih zaključkov.

Tudi prebivalcu Ljubljanskega barja se nismo našli sorodnikov na dolenski zemlji, ki spada v območje Dolenjskega muzeja. V ta čas sodijo kamene osti iz kreslinika oz. kremenjaka, ki so bile najdene v St. Jerneju na Dolenjskem. To so najstarejši predmeti, ki vam jih lahko pokaže Dolenjski muzej (prva omara na levi). Kultura Ljubljanskega barja, sestra Slavonске kulture, ki pozna svoja velika najdišča na vzhodu (Vučedol, Sarvaš, Hrustovača pečina itd.), dati še globoko prazgodovinska, je vendar še odraz dogajanja, ki ga lahko imenujemo zgodovinsko. Nastala je v času, ko so se prva ahajska plemena naselila v Grčijo.

DOLENJSKA TIK FRED PRIHODOM ILIROV

Tudi selitev Dorcev na jug je v sklopu velikih svetovnih premikov, ki jih je naše slovensko ozemlje občutilo. V ta čas, torej okrog 1200 pred n. š., spadajo velike depojske najdbe iz Črmošnjice, Jurkovič vasi itd., ki jih delno prav tako vidite v Dolenjskem muzeju.

Kaj so to depojske najdbe? V našem nemirnem času je to lahko razložiti. Zamislite se v čas pred 10 leti! Živeli ste morda na osvobojenem ozemlju,

bižala se je nemška ofenziva, sovražnika niste imeli volje čakati, treba je bilo bežati. Svoje dragocenosti niste mogli vzeti s seboj, sovražniki jih niste hoteli prepuščati in tako ste jih na hitro zakopali z upanjem, da se zopet vrnete. Kdo ve? Vi ste se morda res vrnili, toda koliko je takih, ki se jih ni vrnilo nikdar več, zaklad je ostal pozabljen v zemlji. No, za tiste čase so bili zakladi dragoceni kovinski predmeti iz bronu: sekire, meči, srpi. Tudi tedanji prebivalci so jih v hitrici zakopali, toda vrnili se niso nikdar več. Take zakladne najdbe, ali kot jih imenujemo s tujko, depojske, so vedno znak težkih, nevarnih časov in velikih zgodovinskih sprememb. Bilo je tako pred 3200 leti kot pred desetimi.

KAJ NAM POVOJO O ILIRIH GRŠKI IN RIMSKI ZGODOVINARJI?

Neposredno po času teh depojskih najdb naselijo Dolenjsko Iliri. Dolenjska zemlja sprejme prebivalce, ki so ji ostali do konca zvesti. Na njej so se, lahko rečemo, rodili kot narod, dosegli svoj višek — gospodarji stiškega gradišča so bili še močnejši kot pozneje gospodarji stiškega samostana — in šli v letih 6—9 po n. š. tudi v brezupen upor proti tedaj najmočnejšemu rimskemu cesarstvu. Če sem rekli, šli skupaj na upor, je v tem dejstvu tudi dokaz, da so se dejansko več ali manj čutili kot narod. Sodobni in poznejši rimski zgodovinarji nam dajejo preskromne podatke, da bi o njih dobili zaključeno, celotno podobo.

DOLENJSKA — ILIRSKA ATIKA

Vseh podatkov, ki jih dajejo antični pisatelji o Ilirih, na tem mestu ne morem naštevati, gotovo pa je, da so bogatejši arheološki viri, to je izkopani ostanke, iz ilirske preteklosti.